

DEBAT:

” VI MÅ NYTÆNKE STRAF

Hvad stiller vi op med fængslerne? Under denne overskrift inviterede Fængselsforbundet fem retsordførere til debat på Folkemødet om fremtidens udfordringer.

Af Andreas Graae

I minutterne op til klokken 14.30 strømmede flere og flere nysgerrige ind i gården bag Allinges gamle posthus – som LO i Folkemødets anledning havde omdøbt til Folkets Hus.

De var kommet for at blive klogere på situationen i landets fængsler. Og for at høre fem retsordførere – Karina Lorentzen Dehnhardt (SF), Peter Skaarup (DF), Trine Bramsen (S), Karsten Lauritzen (V) og Jeppe Mikkelsen (R) – debattere med Fængselsforbundets formand, Kim Østerbye, ved forbundets debatarrangement på Folkemødet.

1. RUNDE

Som ordstyrer for debatten havde forbundet fået LO's kommunikationschef og tidligere analyseredaktør på Danmarks Radio, Kenneth Thue Nielsen, til at lede slagets gang. Han skød første runde af debatten i gang med et bredt spørgsmål til retsordførerne: *Hvad er en intelligent straf?*

Formanden for Folketingets Retsudvalg, Karina Lorentzen Dehnhardt (SF), fik lov at lægge ud på kort og klar vis: "Det er på den ene side hensynet til ofrene og på den anden side at sørge for, der kommer færre ofre i fremtiden. Det kræver, at vi nytænker begrebet straf."

Dansk Folkepartis Peter Skaarup nikkede og gav sin politiske modstander ret i, at vi straffer af hensyn til ofrene og befolkningens retsbevidsthed. I anden række kommer at få folk ud af det miljø, de har været en del af.

Det var De Radikales retsordfører, Jeppe Mikkelsen, ikke helt enig i: "Jeg mener ikke, at forebyggelse kommer i anden række. Vi skal af med alle de gengangere i fængslerne" – og han tilføjede med et skævt smil – "også selvom det er med risiko for at gøre jer fængselsbetjente arbejdsløse."

Socialdemokraternes Trine Bramsen supplerede: "Formålet med straf er ikke hævn, vi straffer ikke bare for at straffe – vi vil jo allerhelst undgå, at de kriminelle gerninger overhovedet sker."

Karsten Lauritzen fra Venstre rundede første runde af med de to ord, han forbandt med intelligent straf – 'konsekvens' og 'retfærdighed'.

2. RUNDE

Som optakt til anden runde gik ordstyreren i dybden med hårde fakta fra den aktuelle situation i Kriminalforsorgen: Rekordhøj strafmasse. Dobbelt så højt sygefravær for fængselsbetjente

som på det øvrige arbejdsmarked. Fire gange så stor risiko for nedslidning. Et markant forværret volds- og trusselsbillede. Og flere indsatte med bandetilknytning, udenlandsk herkomst og psykiske diagnoser.

På baggrund af disse dystre statistikker spurgte Kenneth Tue Nielsen: *Skal vi blive ved med at drive vores fængsler på samme måde?*

Trine Bramsen var den første til at markere: "Jeg synes ikke som udgangspunkt, det er en skidt ting, at klientellet er blevet hårdere på grund af alternative strafformer – men de fysiske rammer til at håndtere dem skal selvfølgelig være til stede."

Karsten Lauritzen drejede fokus over på udlændingeproblemet i fængslerne: "Det store pres på fængslerne fra udlændinge uden lovligt ophold i Danmark gør, at vi bliver nødt til at indrette Kriminalforsorgen anderledes i fremtiden. Der skal være balance mellem den sociale straf, det er at komme i fængsel, og så den fysiske straf – men det er der ikke for de udlændinge, som kommer fra lande med meget lav levestandard, og som derfor ikke rammes af den sociale straf."

Det kunne Peter Skaarup kun nikke genkendende til: "Jeg er helt enig med Karsten i, at fængslerne bør indrettes på en anden måde end tidligere. Vi har hardcore bandefolk, udlændinge og så nogle grupper af mere almindelige indsatte – og de skal ikke blandes med de to første grupper. Vi bør derfor dele de indsatte mere op i fremtiden. Det kunne være ved at lave et visiterings-system – der adskiller dem, som gerne vil ud af kriminalitet, fra dem, som aldrig kommer til at indgå i et resocialiseringsprogram. Så der er nok at tage fat på – men det kræver nytænkning."

Karina Lorentzen Dehnhardt tog fat et andet sted – nemlig ved de psykisk syge: "Det er et kæmpe problem, at så mange har psykiatriske diagnoser i fængslerne. Jeg kigger mod Sverige, hvor man har lavet hele ADHD-afdelinger. Det kunne vi godt lære noget af – for eksempel på Vestre Fængsel, hvor det for nylig kom frem, at ni ud af ti har diagnoser."

Nu tog forbundsformand Kim Østerbye bladet fra munden: "Vi er lige nu i gang at implementere en af de mest ambitiøse flerårsaftaler, jeg har set i min tid. Men problemet er, at I politikere med den her aftale både blæser og har mel i munden. I bliver nødt til at vælge side: Vi kan ikke både resocialisere og blive færre ansatte til flere og mere hårdkogte indsatte. Vi bliver overhalet af virkeligheden ude på fængslerne, og det tvinger

Omkring 80 tilhørere fulgte fængselsdebatten i baggården i Allinges gamle posthus.

os til at trække os længere væk fra fangerne, end vi har lyst til. Og det ved vi i hvert fald ikke virker."

3. RUNDE

Den tredje og sidste runde af debatten handlede om den hårde kerne af kriminelle. *Kan vi overhovedet nå dem i dag?*

Det mente Trine Bramsen. I hvert fald til at starte med, hvor hun argumenterede for at tro på det gode i alle mennesker. Men en mulighed, som hun kom ind på, kunne også være at sprede de banderelaterede indsatte mere ud, så de kommer væk fra deres oprindelige miljø i Danmark. "Måske kunne man sende nogle af dem til Finland? Der ville det nok være sværere for dem at opretholde deres kriminelle fællesskab end hjemme i lille Danmark," sagde hun.

Venstres og Dansk Folkepartis retsordførere var igen enige. De mente ikke, at den hårde kerne kan nås, og at man derfor spilder ressourcerne på dem.

Karina Lorentzen Dehnhardt opponerede dog mod den holdning: "Jeg tror ikke på at låse folk inde og smide nøglen væk – se bare på skræks scenariet i de amerikanske fængsler.

Vi skal arbejde mere med exit-strategier – men jeg er enig i, at alle ikke skal have samme medicin. Vi skal ikke smøre et tyndt lag resocialisering ud over alle."

Kim Østerbye støttede straks op om det synspunkt: "Der rammer I min største bekymring: at vi bruger uforholdsmæssigt mange ressourcer på dem, der ikke vil resocialiseres."

Hvortil De Radikales Jeppe Mikkelsen sagde: "Jeg vil gerne slutte med at blotte mig lidt: Jeg vil gerne anerkende, at vi ikke har svaret – men vi skal gøre, hvad vi kan for at forhindre, at nogen når dertil, hvor de er så svære at nå."

Debatten fortsatte, og da retsordførerne og forbundsformanden var ved at have diskuteret sig møre, havde forbundet arrangeret, at Fight Crime-teamet – ved fængselsbetjent Kim Winther og den tidligere indsatte Sune Nørgaard – gav deres version af, hvordan virkeligheden ser ud i fængslerne.

Det gav anledning til mere debat og refleksion mellem politikere og Kim Østerbye, om hvad der skal gøres ved problemerne i fængslerne.